

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า

ฉบับวันอังคารที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2564

บทความพิเศษ : ยกระดับศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนสู่ธุรกิจบริการ
และข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรลดต้นทุนการผลิต

กรมส่งเสริมการเกษตรต่อยอดการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต ยกระดับศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนสู่ธุรกิจบริการดินและปุ๋ยเพื่อชุมชน ผ่านกลไก ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ที่มีศักยภาพ 394 ศูนย์ พร้อมเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกร เพื่อขยายผลการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้อง ให้ครอบคลุมพื้นที่การเกษตรในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เปิดเผยว่า กรมส่งเสริมการเกษตรเห็นความสำคัญของงานดินและปุ๋ย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตให้แก่พืชทั้งปริมาณและคุณภาพ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เรื่องการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้อง จึงจัดตั้งศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ขึ้น จำนวน 882 ศูนย์ ในปี 2558 ต่อมาปี 2560 ศดปช. ถูกจัดให้เป็นเครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้านดินและปุ๋ยในพื้นที่ มีการบริหารจัดการโดยเกษตรกร เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต ให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว บริการวิชาการด้านดินและปุ๋ย โดยให้คำแนะนำการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องด้วยเทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการผลิตรวมถึงเทคโนโลยีด้านดินปุ๋ยอื่นที่เหมาะสม จัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านดินและปุ๋ย จัดทำแปลงเรียนรู้ จุดสาธิตเพื่อขยายผลการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งบริการรวบรวมความต้องการและจัดหาแม่ปุ๋ยให้สมาชิกได้ใช้ตามคำแนะนำ ซึ่งผลการดำเนินงานของ ศดปช. 882 ศูนย์ ในปี 2563 สมาชิก ศดปช. สามารถลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีในพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย ไม้ผล พืชผัก ยางพารา และปาล์มน้ำมันได้เฉลี่ย 25% และผลผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 14% ในพื้นที่ 222,293 ไร่

และเนื่องจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อการผลิตและการระบายสินค้าเกษตรของเกษตรกรไทย กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับอนุมัติ “โครงการพัฒนาธุรกิจบริการดินและปุ๋ยเพื่อชุมชน (One Stop Service)” จาก ครม. เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2563 ให้ใช้เงินกู้ภายใต้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและเพื่อพัฒนา ต่อยอด ศดปช. ที่มีศักยภาพให้สามารถดำเนินธุรกิจในการจัดหาปุ๋ยที่มีคุณภาพใช้ในชุมชน สร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองให้แก่เกษตรกร โดยมีเกษตรกรเป้าหมายคือ เกษตรกรสมาชิก ศดปช. แปลงใหญ่ ที่

ปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย มันสำปะหลัง ไม้ผล พืชผัก ยางพารา ปาล์มน้ำมัน) ใน 394 ศูนย์ 63 จังหวัด จำนวนประมาณ 107,000 ราย

ทั้งนี้ ศดปช. ทั้ง 394 ศูนย์ จะได้รับชุดตรวจวิเคราะห์ดิน (Soil test kit) แม่ปุ๋ย 3 สูตร ได้แก่ สูตร 46-0-0 สูตร 18-46-0 และสูตร 0-0-60 จำนวนหนึ่งเพื่อเป็นทุนตั้งต้นในการทำธุรกิจ และเครื่องผสมปุ๋ย จำนวน 1 เครื่อง โดยศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนให้บริการความรู้เรื่องดินและปุ๋ย บริการตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุดตรวจวิเคราะห์ดินแบบรวดเร็ว (Soil test kit) รวบรวมจัดหา บริการปุ๋ยคุณภาพดีให้แก่สมาชิก และบริการผสมปุ๋ยด้วยเครื่องผสมปุ๋ย หากเกษตรกรไม่สามารถผสมปุ๋ยเองได้ รวมทั้งสนับสนุนเกษตรกรรวมกลุ่มการเรียนรู้ โดย ศดปช. ต้องจดทะเบียนขายปุ๋ยกับกรมวิชาการเกษตร เพื่อจะได้สามารถขายปุ๋ยให้กับเกษตรกรทั่วไปได้ และเพื่อต้องการสร้างความมีส่วนร่วม สมาชิก ศดปช. ทุกคนต้องลงหุ้นเพื่อเป็นทุนในการบริหารจัดการ ทั้งค่าไฟฟ้า ค่าจ้าง เป็นต้น ตามรูปแบบการทำธุรกิจของแต่ละศูนย์ที่มีการประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน

“หากศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนสามารถดำเนินธุรกิจบริการดินและปุ๋ยได้ ศูนย์จะมีรายได้จากการให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน จำหน่ายปุ๋ย และบริการผสมปุ๋ย มีเงินทุนหมุนเวียน สร้างรายได้ให้แก่ศูนย์จากผลกำไรของศูนย์ นอกจากสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์แล้ว ยังสามารถแบ่งปันให้แก่ชุมชน ในรูปแบบสาธารณประโยชน์ต่างๆ และในอนาคตศูนย์ยังสามารถขยายธุรกิจบริการออกไปในด้านปัจจัยการผลิตอื่นๆ เพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้ศูนย์มีความเข้มแข็ง สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืน”อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรกล่าว

ด้าน นายสิทธิพร เชิดนาม เลขาธิการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยบ้านไทรนอง ต.สองพี่น้อง อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี ซึ่งเป็นตัวอย่างโมเดลธุรกิจบริการดินและปุ๋ยเพื่อชุมชนเปิดเผยว่า ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยบ้านไทรนอง เกิดจากการรวมกลุ่มของชาวสวนในพื้นที่ ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้และดำเนินการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนการปลูกพืช นำไปสู่การเพิ่มธาตุอาหารที่ตรงกับความต้องการของพืช สามารถผสมปุ๋ยเคมีเพื่อใช้เอง ตามค่าวิเคราะห์ดินได้ ส่งผลให้ที่ผ่านมาช่วยลดต้นทุนในการทำเกษตรให้สมาชิกได้เป็นอย่างดี และขณะนี้ได้มีการขยายผลเชื่อมโยงกับเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การนำไปปฏิบัติได้เอง รวมถึงต่อยอดธุรกิจในการจัดหาปุ๋ยที่มีคุณภาพใช้ในชุมชน โดยให้สมาชิกถือหุ้นเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมและเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งขณะนี้กำลังการผลิตประมาณ 8 ตันต่อวันเพื่อจำหน่ายให้กับเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่ตามคำสั่งซื้อเท่านั้น ซึ่งโครงการนี้ช่วยให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องดินการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องตามค่าวิเคราะห์ดิน ช่วยลดต้นทุนการผลิตได้มาก

ปลูกแตงโมยังไง..? ให้มีคุณภาพขายได้ราคา

ย่างเข้าสู่หน้าร้อน ฤดูกาลปลูกแตงโม หนึ่งในพืชทนแล้ง ที่นิยมปลูกกันในพื้นที่น้ำค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะภาคอีสาน ปลูกยังไงให้ได้ผลผลิตคุณภาพ บริษัท เจียไต๋ จำกัด จึงมีข้อเสนอแนะจากเกษตรกรมืออาชีพ

นายเคน แสนมี ประธานสหกรณ์เกษตรกรผู้ผลิตแตงโมสกลนคร จำกัด แนะนำ...อันดับแรกต้องเลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ที่นี้จะเลือกแตงโมพันธุ์ หัมฮัพ เพราะมีอัตราการงอกสูงถึง 90% ติดลูกง่าย ปลูกง่าย ต้านทานโรคได้ดี ให้ผลผลิตเกรดเอสูงถึงไร่ละ 4-5 ตัน น้ำหนักมากถึงลูกละ 4-6 กิโลกรัม เนื้อแน่น รสหวาน มีกลิ่นหอม และผิวสีดำเป็นเอกลักษณ์ มีเปลือกบางแต่แข็งแรง

วิธีการปลูก ไม่ต่าง จากแตงโมทั่วไปนัก แต่มีเทคนิคพิเศษสำคัญ 4 ประการ

1. พสมเกสรด้วยมือ เด็ดดอกที่กำลังบานจากต้นอื่น เอาส่วนปลายที่เป็นเกสรตัวผู้เข้าไปในดอกที่จะผสมเบาๆ จะช่วยให้การติดลูกดีขึ้น และยังเป็นวิธีทำให้รู้อายุแตงโม สามารถกำหนดวันเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ เวลาที่เหมาะสมผสมเกสรคือช่วงเช้า 06.00 น. ถึง 10.00 น. เพราะดอกแตงโมจะบาน เต็มที่ พร้อมผสม โดยต้องผสมด้วยมือทุกดอก

2. เมื่อติดลูกแล้ว ไว้ลูกตั้งแต่ข้อที่ 15 ขึ้นไป โดยปลิดลูกที่ 1-2 ทิ้ง และไว้ลูกที่ 3 บริเวณข้อที่ 15 ขึ้นไป เพียงต้นละ 2 ลูก เพื่อให้เนื้อแตงโมแน่น ใสไม่กลวง ส่วนลูกที่อยู่ส่วนปลายเกินไป ลักษณะผลจะไม่ได้คุณภาพคือหัวจะจุกและแหลม กันจะบาน เนื้อไม่ค่อยดี การไว้แค่ต้นละ 2 ลูก ก็จะได้แตงโมขนาดของสมำเสมอ ได้คุณภาพเกรดเอ

3. คลุมลูก คุมสีเข้ม สีผิวดำเข้ม คือเอกลักษณ์ ของแตงโมพันธุ์นี้ ในฤดูร้อนที่แดดแรงสีผิวเข้มจะยิ่งดึงดูดความร้อน เทคนิคการรักษาความเข้มของสีผิวไว้คือ การจัดเถาและไว้เถาปกคลุมลูก ซึ่งช่วยให้สีผิวแตงโมไม่เปลี่ยนจนผิดเอกลักษณ์

4. งดน้ำ เพิ่มความหวาน ควรรดให้น้ำก่อนการเก็บเกี่ยว 4-5 วัน เพื่อให้เนื้อแห้ง หวานและไม่ฉ่ำน้ำจนเกินไป เพราะจะทำให้เนื้อลุ่มเร็ว รวมถึงช่วยยืดอายุให้เก็บได้นานขึ้น

สุดท้ายการขายผลผลิตเกษตรกรในปัจจุบันต้องใช้หลักตลาดนำการผลิต ดูความต้องการของผู้บริโภคในทุกด้าน ไม่ใช่ตลาดต้องการไซส์ใหญ่ แต่เราผลิตไซส์อื่น หรือส่วนใหญ่ชอบแบบไร้เมล็ด แต่ไปผลิตอีกแบบ สุดท้ายก็ไปต่อไม่ได้

“กลุ่มของเราดูความต้องการของตลาดเป็นลำดับแรก พร้อมไปกับร่วมมือกับเจียไต๋ พัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ใหม่ๆ จนได้สายพันธุ์ที่ตอบโจทย์ในตลาดที่มีการแข่งขันสูง ให้เกษตรกรปลูกได้ผลผลิตที่ดี ได้ผลตอบแทนคุ้มค่า พ่อค้าขายได้คล่อง ผู้บริโภคได้สินค้าดีมีคุณภาพ” ประธานสหกรณ์เกษตรกรผู้ผลิตแตงโมสกลนครกล่าว